

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาระบาดวิทยาของโรคเริมเฮอร์ปีส์ซิมเพลกซ์ 1 ในจังหวัดสงขลา กรณีศึกษาอำเภอระโนด ครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากข้อมูลผู้ป่วยที่เก็บรวบรวม และสัมภาษณ์กับผู้ป่วยโรคเริมที่อยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอระโนด โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มผู้ป่วยด้วยโรคเริมเฮอร์ปีส์ซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ทั้งรายเก่าและรายใหม่ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2551 - เดือนกันยายน 2555 จำนวน 341 ราย (โรงพยาบาลระโนด, 2555 ; โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล , 2555)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ป่วยโรคเริมเฮอร์ปีส์ซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ทุกคน ที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2554 ถึง 30 กันยายน 2555 จำนวน 98 ราย

แบบแผนการวิจัย

1. การทบทวนและรวบรวมข้อมูลบันทึกจากเวชระเบียนของผู้ป่วย และรายงาน 506 ของผู้ป่วยโรคเริมเฮอร์ปีซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ทั้งรายเก่าและรายใหม่ ที่มาตั้งแต่เดือนมกราคม 2551 - เดือนกันยายน 2555 ของโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพ ตำบลและโรงพยาบาลระโนด โดยใช้แบบบันทึกการรวบรวมทะเบียนผู้ป่วยโรคเริมซึ่งคัดแปลงจากทะเบียนผู้ป่วยและรายงาน 506 ของโรงพยาบาลอำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อวิเคราะห์หาสถานการณ์และแนวโน้มของโรค
2. สัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคเริมเฮอร์ปีซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ที่มารักษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 - เดือนกันยายน 2555 ทุกราย ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบฟอร์มรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยโรคเริม ตั้งแต่เดือนมกราคม 2551 - เดือนกันยายน 2555 สำหรับใช้บันทึกการรวบรวมทะเบียนผู้ป่วยโรคเริม ซึ่งผู้วิจัยจากการคัดแปลงทะเบียนผู้ป่วยและรายงาน 506 ของโรงพยาบาลอำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในผู้ป่วยโรคเริม ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 - เดือนกันยายน 2555 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารเพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) และเติมคำในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ
  - ตอนที่ 2 ประวัติการเจ็บป่วยของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับวันที่เริ่มป่วย วันที่รักษา ที่อยู่ขณะป่วย สถานที่รักษา บริเวณที่เป็นโรค อาการป่วย ก่อนมารักษา มีอาการมาแล้วกี่วัน รักษาอย่างไร ครั้งที่ป่วย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) และเติมคำในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัจจัยเสี่ยงของผู้ป่วย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) จำนวน 9 ข้อ โดยกำหนดมาตรวัดด้วยคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)(เดิมศักดิ์ สุขวิบูลย์, 2552) ได้คะแนนดังนี้

ไม่เคย	กำหนดให้เท่ากับ	1	คะแนน
น้อย	กำหนดให้เท่ากับ	2	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้เท่ากับ	3	คะแนน
มาก	กำหนดให้เท่ากับ	4	คะแนน

และแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยกำหนดคะแนนแทนน้ำหนักให้แก่ช่วงของระดับความคิดเห็นแล้วคำนวณค่าเฉลี่ย และนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ในการกำหนดเกณฑ์ของการแปลความหมายของการตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้ขีดจำกัดล่างและขีดจำกัดบน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00	หมายความว่า	ไม่มีความเสี่ยง
ค่าเฉลี่ย 1.01-2.50	หมายความว่า	มีความเสี่ยงน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า	มีความเสี่ยงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.00	หมายความว่า	มีความเสี่ยงมาก

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างจากการศึกษาเอกสาร โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องระบาดวิทยาของโรคเริม จากนั้นนำมากำหนดประเด็นหลัก ๆ และกำหนดน้ำหนักประเด็นหลัก ๆ เหล่านั้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครบถ้วนและเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม แล้วกำหนดประเด็นย่อย ๆ ของประเด็นหลักให้ครอบคลุมทฤษฎีโดยครบถ้วนและกำหนดน้ำหนักประเด็นย่อย ๆ เหล่านั้นตามน้ำหนักประเด็นหลักสุดท้ายกำหนดจำนวนคำถามที่เหมาะสมไม่มากเกินไป และแบ่งสัดส่วนจำนวนข้อคำถามตามน้ำหนักที่ได้กำหนดไว้แล้ว
2. เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสร็จแล้ว จัดพิมพ์เหมือนเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง วิเคราะห์หาความตรงด้านเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่ม โดยนำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา 3 คน พิจารณาให้คะแนนความคิดเห็น โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็นดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มนั้น
- 0 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มนั้นหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มนั้น

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่ม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลที่ได้จากการคำนวณนั้น ควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้งานได้ แต่หากค่า IOC น้อยกว่า 0.5 และผู้วิจัยมีความจำเป็น ต้องใช้ข้อคำถามนั้นอาจทำได้โดยให้ผู้วิจัยพัฒนาปรับปรุงข้อคำถามนั้น ให้เหมาะสมตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ ผลการหาค่า IOC = .67 - 1 จำนวน 21 ข้อ ซึ่งนำไป ใช้ได้ทุกข้อ

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มคล้ายตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าที่ได้เท่ากับ .7867

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การทบทวนและรวบรวมข้อมูลบันทึกจากเวชระเบียนของผู้ป่วย และรายงาน 506 ของ โรงพยาบาลอำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของผู้ป่วยที่มีรักษาย้อนหลังตั้งแต่เดือน มกราคม 2551 - เดือนกันยายน 2555 เพื่อหาสถานการณ์และแนวโน้มของโรคโดยใช้แบบบันทึก การรวบรวมทะเบียนผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ซึ่งคัดแปลงทะเบียนผู้ป่วยและรง 506 ของโรงพยาบาลอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ถามผู้ป่วยโรคเริมเฮอร์ปีซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ที่มารักษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 - เดือนกันยายน 2555 ทุกราย โดยอธิบายวิธีตอบแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในสัมภาษณ์

2.1 การนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์โดยประสานกับโรงพยาบาลระโนดและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพของอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขในชุมชน เป็นผู้ช่วยวิจัย นัดหมายกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว โดยใช้จดหมายนัด แจ้งวัตถุประสงค์การศึกษาประโยชน์ที่จะได้รับ รวมทั้งระบุสถานที่ เวลา และที่นัดหมาย

2.2 หากกลุ่มตัวอย่างไม่มาตามนัด ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามเองทุกราย การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในช่วงเดือน ธันวาคม 2555 - มกราคม 2556 ซึ่งเก็บได้ครบทุกราย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การทบทวนข้อมูลผู้ป่วยจากเวชระเบียนของผู้ป่วย และรายงาน 506 ของผู้ป่วยโรคเริมเฮอร์ปีซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ทั้งรายเก่าและรายใหม่ ที่มาตั้งแต่เดือนมกราคม 2551 – เดือนกันยายน 2555 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลอำเภอระโนด การวิเคราะห์หาสถานการณ์และ แนวโน้มของโรค ตั้งแต่ปี 2551 – 2555 (ข้อมูลถึงเดือนกันยายน 2555) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น จำนวน อัตราป่วยต่อแสนประชากร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Epi Info™ Version 2005

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ป่วยโรคเริมเฮอร์ปีซิมเพลกซ์ 1 (HSV-1) ที่มารักษาตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2554 - เดือนกันยายน 2555 โดยวิเคราะห์การกระจายข้อมูลทางระบาดวิทยา ตามเวลา สถานที่ และบุคคล เช่น การกระจายตามวันที่เกิดอาการ รายเดือน ตามตำบลที่อยู่ของผู้ป่วย และบุคคล เช่น เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เป็นต้น ลักษณะอาการ ประวัติการรักษา ประวัติการเป็นโรคเริมซ้ำ ปัจจัยและพฤติกรรมเสี่ยง และวิเคราะห์กลุ่มอายุกับอาชีพ และปัจจัยเสี่ยง วิเคราะห์อาชีพ เสี่ยงกับปัจจัยเสี่ยง และ เวลาการเกิดโรค รวมทั้งวิเคราะห์เวลาการรับการรักษา กับวิธีการรักษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น ร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ย เป็นต้น